

ROEPING DER GEMEENTE JEGENS HARE OPZIENEREN.

LEERREDE,

UITGESPROKEN TER

OPENING VAN DE KLASSIKALE VERGADERING,

TE

GRAND RAPIDS;

DOOR

A. C. VAN RAALTE,

Theol. Doctör en Predikant te Holland, Michig. in Noord-Amerika.

Uitgegeven op last der klassis Holland, ten voordeele
der Academie te Holland.

TE KAMPEN, BIJ

S. VAN VELZEN, JR.

1860.

Prijs 10 Cents.

Uitgaven van S. VAN VELZEN, Jr.

J. J. L. TEN KATE,
DOOD EN LEVEN.

EEN LEERDICHT IN DRIE ZANGEN.

Prijs, in gelithografiëerden omslag, op glacé carton . . f 0.60.

Gebonden in verguld linnenband f 0.90.

KORT HISTORISCH BERIGT

VAN DE

FORMULIEREN VAN EENHEID

EN

DE LITURGIE

DER

NEDERLANDSCHE GEREFORMEERDE KERKEN.

DOOR

D^r. J. ENS,

Hoogleeraar te Utrecht.

Prijs f 1.75.

VERKLARING

VAN DEN

KLEINEN CATECHISMUS

DER

WESTMUNSTERSCHE GODGELEERDEN.

DOOR

I. CHAUNCY.

Theol. Doctor.

Prijs f 0.90.

Post 2 10

DE ROEPING DER GEMEENTE JEGENS HARE OPZIENEREN.

LEERREDE,

UITGESPROKEN TER

OPENING VAN DE KLASSIKALE VERGADERING,

TE

GRAND RAPIDS;

DOOR

A. C. VAN RAALTE.

Theol. Doctor en Predikant te Holland, Mich. in Noord-Amerika,

TE KAMPEN, BIJ

S. VAN VELZEN, Jr.

1860.

GRAND RAPIDS

„VOORWOORD.

Op last van de Klassis Holland geef ik de in September voor hare vergadering uitgesproken Leerrede in het licht, om den schijn van oneerbiedigheid jegens dat ligchaam te vermijden.

Geve onze dierbare, zorgende en regerende Heiland, dat dan nu ook deze korte wenken, mijn volk, hetwelk ik dien en liefheb, nog na mijn dood, mogen nuttig zijn!"

Met bovenstaande regelen van den schrijver zag in Amerika deze leerrede in Oct. jl. het licht. Een exemplaar daarvan werd ons toegezonden, in vertrouwen, dat wij er ons gaarne van zouden bedienen, om haar ook in ons Vaderland verkrijgbaar te stellen, en deszelfs opbrengst te doen strekken, om de Holland-Academy in Michigan te schragen. Tot innige vreugde strekt het ons, hieraan te kunnen voldoen, en zijne vroegere landgenooten een bewijs te leveren, dat derzelver schrijver nog even vurig en getrouw in de dienst des Heeren werkzaam is, als toen hij in Nederland arbeidde. Voor hen, die minder of niet met ZEerw. bekend zijn, dient, dat hij van 1835—1846 als een getrouw dienaar des Heeren, op onderscheidene plaatsen van ons Vaderland werkzaam was, gelijk vele onzer landgenooten zich nog zullen herinneren. In laantgenoemd jaar vertrok hij met vele werk- en broodzoekende landgenooten naar Michigan, een der Westelijke Staten van Noord-Amerika; stond met raad en daad hun bij, en deelde in al de moeilijk, heden eener nederzetting in een nog onbewoond oord. Zijne buitengewone krachtsontwikkeling ter bevordering der geestelijke niet alleen, maar ook intellectuele en stoffelijke welvaart der kolonie, die weldra 8 tot 10 onderscheidene dorpen telde, sprong den Amerikanen zoo zeer in het oog, dat ten zelfden tijde hem het Doktoraat in de Theologie werd aangeboden van de zijde der Dutch Reformed Church (Nederduitsche Gereformeerde Kerk), door hare *Theologische School* (Theological Seminary) te New-Brunswick en van de zijde der stad New-York door hare Universiteit (University of the City of New-York). —

De leerrede, die den lezer hierbij wordt aangeboden, behoeft zeker

—

onze aanbeveling niet, maar getuigt van den diepen blik, welken onze waardige en dierbare broeder geslagen heeft in het menschelijk hart, zoo-
wel als in de behoeften der Kerk. De Akademie waarvoor hare op-
brengst bestemd is, telde ten vorige jare reeds meer dan 30 stu-
denten, en zal onder Gods zegen voor geheel de kolonie; voor
onze landgenooten door het verre Westen van Amerika verspreid,
en voor de Amerikanen zelven uitgebreid nut stichten. Een der on-
derwijzers aan die inrichting, de WelEerw. Heer J. van de Wall,
bevindt zich thans in ons Vaderland. Deze genoot als jongeling zijn
litterarische opleiding aan onze vroegere Theologische school te Arn-
hem en zijn Theologische vorming in Amerika aan het Theologisch
Seminarie te New-Brunswick.

's Heeren onmisbaren zegen ruste op die prediking in geschrifte,
en legge de Heere haar diep in het hart van opzieners en gemeente-
leden, opdat zij, die het zout der aarde heeten, niet smakeloos wor-
den bevonden.

Kampen,

20 Aug 1860.

A. BRUMMELKAMP.

Eerwaarde Vaders en Broeders! het is mij opgedragen over „De roeping der Gemeente jegens hare Opzieneren” te spreken. Vergeeft mij, wanneer ik onder de behandeling van dit onderwerp, zoo geheel in het midden der gemeente te huis behorende, te veel vergeet, dat ik tot u spreek; en dat ik in het spreken tot u, over de roeping der gemeente jegens u, die ernst en warmte mis, welke men zal gevoelen, wanneer men zijne gemeente voor zich heeft, welke men op het harte draagt, en welker veiligheid en zaligheid men in den opbouw van de kennis der waarheid en in het wandelen in de instellingen van Gods huis, ziet.

TEKST:

Hebreëen XIII : 17^a.

ZIJT UWEN VOORGANGEREN GEHOORZAAM, EN ZIJT HUN ONDERDANIG.

God beveelt hier Zijne gemeente betamelijke gehoorzaamheid jegens hare Opzieneren. Dezen dragen den naam van voorgangers, leidslieden, omdat ze de kudde moeten regeren, door redelijke aanwijzing en voor- gang. En, daar sommigen ook arbeiden in het woord en de leere, én anderen zich uitsluitend aan de regering wijden: zoo mag de gevorderde gehoorzaamheid op den noodzakelijken leerlingszin, en de onderdanigheid op de onderwerping aan de regering zien.

Vooreerst, Laat ik ter voorbereiding, een woord spreken over de gehoorzaamheid aan de magten in het algemeen.

Dan, Over den gevorderden leerlingszin; het regt gebruik maken van de leere.

Daarna, Over de ootmoedige onderwerping aan de regering, en

Eindelijk, Over het onderhouden, eeren en liefhebben der Opzieneren.

I. Iets over de gehoorzaamheid aan de magten in het algemeen.

Onderdanigheid aan de magten is eene der eerste roepingen op aarde, en vooral in Gods huis. De magten Gods op aarde zijn eene onmisbare gave van groote waarde; vaak echter door de zonde verdorven, en door het rebelziek hart en booze blindheid een knellend juk genaamd. Wanneer onderdanigheid aan dezelve, blinde onderwerping of een zuchten voor overmagt beteekende, zou het verlaging zijn van den mensch, die

Gods geslachte is, wiens hoogste glorie is vrij te zijn en God tot Heer te hebben. De magten behooren tot de tweedeorzaken, waardoor God Zijn van Zijne zorg en ophouding afhankelijk scheepsel van gaven, noodig tot deszelfs welvaren, voorziet. Vader- en Moedergezag in huis; elk gezag in Kerk en Staat, is niets anders dan Gods dragende, dekkende en regerende hand. — En zal het kind twisten tegen de beschikkingen der moederarmen, welke hetzelve aan hare borsten moeten voeden?!

De magthebbenden verstaan hunne roeping en verheffing niet, zoo ze geen ouderhart bezitten, waardoor ze zich ten beste willen geven van degenen, over welken zij gesteld zijn. Alle denkbeeld van tyranny of hardheid is uitgesloten. En zijn ze met eene schaduw van Gods oppermagt bekleed, het is slechts om, in de handhaving van dit gezag, Gods beeld te doen blinken, en eene bron van zegeningen voor de ondergeschikten te zijn, voor wien in de erkenenis van de magten als zoodanig en in het vreezen en eeren van dezelve geene verlagende menschenvereering, maar een dankbaar erkennen van de oppermagtige, zorgende Vaderhand Gods, welke ze ten hunnen nutte door zoodanige instrumenten belijft te regeren, ligt opgesloten. Zelfs de Engelen behoeven wel regering van hun Maker. Ze zien daarom op tot Zijn troon, van waar de bevelen ter regeling van hun koers uitgaan, zonder welke ze zich in de onmetelijke eeuwigheid zouden verloren gevoelen. Door deze zijn ze zeker, en rusten zij zonder kommer in de eeuwige wijsheid Gods. Ze zijn veilig en weten, dat elk gebod eene fontein van zaligheid is, en bevinden dat in gehoorzaamheid aan Gods wil de vernieuwing en ontwikkeling hunner kracht gelegen is.

Gelijk nu het kind in de gehoorzaamheid aan het ouderlijk gezag, zijn Maker moet leeren voor oogen houden, en ook in het opzien tot het ouderoog, in het afhangen van deszelfs wenken, lot en weg veilig en lieflijk maakt, en het eigen hart tot vastheid en kracht vormt: zoo is ook de veiligheid, vreugde en kracht der gemeente gelegen in, met verzaking van eigen wil en zin en de verloksele van wereld en satan, te gehoorzamen aan de leere en regering in Gods huis, waar Jezus haar Heer en Hoofd zijn wil openbaart. De regering in Gods huis als eene onmisbare genadegave Gods, als eene liefdezorg van Jezus beschouwende, zoo zal men haar godvruchtig en dankbaar gehoorzaam en onderdanig kunnen zijn.

II. Laat ons dan nu stilstaan bij het gebruik maken van de onderwijzing in regten leerlingszin, gelijk dat onderwijs van Godswege, in prediking, in huisbezoek en catechisatie toegediend wordt.

I. Het is noodzakelijk dat de leden der gemeente doordrongen zijn van de waarheid, dat, ofschoon de Dienaren, om alle indringing te weren en het zoetst verband tusschen beiden te leggen, door de stem der gemeente tot de bediening verkoren zijn, zij nogtans Dienaren zijn in een

Koninkrijk, en wel in dat van Jezus. Dat ze door den Heer geroepen, door Zijn Geest toegerust, Zijn woord en wil hebben te spreken en te doen eerbiedigen en Zijne knechten zijn. En dat, ofschoon de aanmatiging der Dienaren vele zwarte bladzijden in de kerkgeschiedenis opgeleverd heeft, waaruit het schuldige van de toelating eener heerschappijvoering over het erfdeel des Heeren is gebleken, de verwerping van de Dienaren in Gods huis, echter eene verwerping is van den Koning zelven.

Insgelijks, dat de Gemeente Gods, ofschoon elk, die er zich aan verbindt, vrijwillig handelt, eene goddelijke organisatie is, waarin men daarom de gestelde orde met den hoogsten eerbied bejegenen moet, waarin, naar de hoogste wijsheid van ons goddelijk Hoofd, der Dienaren onderwijs en liefdezorg tot voeding en onderhouding noodzakelijk gekeurd is, waarom men dan ook uit hun mond het woord der waarheid als Jezus liefdestem moet ontvangen. Daardoor kan men eerst in eenen openen, vertrouwelijken, eenvoudigen leerlingszin, van hun onderwijs een ijverig en dankbaar gebruik maken.

De Gemeente Gods, geboren uit het woord der waarheid, blijft afhankelijk van deze moedermelk. Het is den Dienaren bevolen niet traag, maar ijverig, volstandig in en weltoegerust tot het werk te zijn. Oude en nieuwe dingen uit den schat huns harten voort te brengen, om, als getrouwe huisverzorgers, elk zijn bescheiden deel ter bekwamer tijd toe te dienen. — Dezelfde magt, welke den Dienaar verplicht tot dien arbeid, vordert de tegenwoordigheid dergenen, die moeten bearbeid worden. De Dienaar is naar Gods wil gereed; hij heeft door Jezus' zorg wat te zeggen, wat ter voeding aan de kudde mede te deelen. Doch, zullen nu de schapen die liefdezorg des Meesters versmaden, wijzer zijn dan Hij, en soms een in hun oog vromer pad kiezen, van te huis een boek te lezen? De leerling in Jezus' school mag zijne plaats niet ledig laten. Geene verschooning geldt; tenzij de Meester u riep tot eenig werk, of door Zijne voorzienigheid u ontsloeg. Zulk eene manna-versmading zou geestelijke vermagering berokkenen. Het is een verzuim, hetwelk de openbare Godsvereering ondermijnt, Gods dag ontheiligt, en, als invretende kanker (want een mid-dagslaapje, een praatje of eene wandeling, waar het op uitloopt, is welkom voor het vleeschelijk gemoed), geschuwd moet worden.

Men openbaart geen' leerlingszin, zoo men zich ter plaatse laat vinden, om een Zondags- of Godsdienst-fatsoen op te houden, of, om zich vleeschelijk te weiden door te zien en zich te laten zien; noch, wanneer men zonder honger, zonder doel of verlangen om te eten, zich nederzet, en zich door slaapzucht, of door wakende droomlust laat heen voeren. Jezus beoogt te voeden door spijs en drank; door te doen hooren, wat de Geest tot de gemeente zegt. Hij kent de kwalen van het hart, de zielverstrooijende afzwervingen, de zielevrede benemende en de gehoorzaamheid belemmerende

zondelast, en wil zielemedicijn toedienen. En zou men, bij de ligtachting van deze liefdezorg des Heilands, de zondenvrucht en 's Heeren ongenoegen in de geschiedenis van zulk een persoon of gemeente niet kunnen lezen?

En hoe geheel vreemd van den leergragen leerlingsgeest is het, zoo men niet als leerling, maar als regter zich daar plaatst en vergeet, dat Jezus door Zijne vrijmagtig verkorene werktuigen hier arbeid en leert, en wel met doel om ons op te bouwen en te volmaken. — De gevorderde, kinderlijke, onderdanige leerlingsgeest, waardoor men heilbegeerig het middel uit Gods hand gebruikt, neemt niet weg de geestelijk geoefende zinnen des onderscheids, noch de roeping tot onderscheiding van goed en kwaad, welke in volkomene harmonie staat, met dien zachtmoedigen geest, waarin men het woord moet ontvangen. Deze zachtmoedige wijsheid van Boven, die gevorderde leerlingsgeest, waardoor hij dankbaar die hemelvoeding, die herderzorge geniet, zoo geheel in strijd met die lichtzinnige en hoogmoedige beoordeelingszucht, maakt den mensch geen dwaas, zoodat hij de stem des Herders niet van die eens moordenaars zou kunnen onderscheiden, maar geeft hem de zalving, die alle dingen proeft.

Die ter kerke gaat om den man eens te hooren, en zijne gaven te beoordeelen, verbeuzelt den tijd met een nietig sterveling; hij versmaadt Gods boodschap en verspilt zijne ziel.

Die zich ter neder zet, om de regtzinnigheid te beoordeelen, maakt zich door dwazen waan de bediening onnut. En die het waagt door lichtzinnige of versmadende beoordeelingen zijne dwaasheid in het licht te stellen, verderft voor anderen de edelste gave Gods op aarde. Tot verbazing en verstomming, zal de eeuwigheid die roekelooze scherts en waanwijze berispingszucht omtrent de prediking, als schuldig aan de verbreking en uitblussching van het werk des Geestes openbaar maken. — Een jongeling, verslagen onder de prediking, verwacht, te huis komende, dat al de huisgenooten de diepe indrukken met hem deelen, en dat ouders en huisgenooten, daar hij uit schaamte zwijgt, er van zullen beginnen te spreken. Elk echter, zoekt, tot zijne verbazing, verstrooiing in dagelijksche gesprekken. — Hierdoor begint hij zijn eigen gevoel en beschouwing te wantrouwen. Aan tafel zittende, loopen de gesprekken over de personen en kleeding, welke men gezien heeft, en op lichtzinnige wijze over den Prediker. Het benaauwde zijn hart; doch, toen ook ten laatste de vader zich afkeurende aanmerkingen over toon en uitdrukkingen veroorloofde, oordeelde de jongeling zeker in zijne beschouwing te dwalen. Hij werd over zijn ernst nog meer beschaamd, en besloot zich tegen die gevoeligheid te verzetten, welke hij na eenigen tijd worstelens tebovenkwam. Kort daarop overviel hem ziekte en stervensstonde, en het geweten ontwaakte op nieuw; doch, o! wat zielberoerend schouwspel werd het nu voor dat gezin, toen de stervende jongeling de oorzaak zijner verharding en van zijn verloren

gaan aan dat versmadend bejegenen dier prediking, welke hem ontwaakt had, ten laste legde!

Jezus geeft de prediking, als instrument in de hand van Gods Geest, om zielen tot God te brengen. Dat men dan onder de prediking met heilig ontzag en eerbied vervuld zij; want hoe groot belang staat hierbij op het spel! Zal men zich niet afhankelijk, biddend, ootmoedig, belangstellend onder de hand des heelmeesters plaatsen, zoo van zijne bewerking dood of leven afhankelijk is? En hier staat op het spel zielebehoud of zieleverlies! Hoe dankbaar, ootmoedig, belangstellend en met wat heilig vreezen en beven moest men zich aan de bearbeiding van Jezus overgeven! Men moet Jezus zien, en Zijne weldadige nederbuigende liefdezorg erkennen. — Om zich wel te gedragen en wel te slagen, moet men over het middel heen zien op Dien, van Wien men door de invloeden des Geestes een gewenscht einde door het middel moet erlangen. Dan zal men, bij zegen op het woord, geen afgoderij met het middel bedrijven; bij het missen daarvan, het niet wrevelig zoeken op den Dienaar, en bij eene zonde en hartekwalen ontdekkende en bij eene geweten ontroerende prediking, bewaard blijven den Dienaar te verdenken van wrakzucht, of doel om te beleedigen, of hem te beschuldigen van zijne hooge roeping Gods tot helsche eindten te verlagen.

2. Gelijk men zich in leerlingszin in de openbare vergaderingen ter onderwijzing moet laten vinden, zoo ook moet men voor huisbezoek of voor personele bearbeiding, hetzij in eigen woning of bij elke welvoegelijke gelegenheid, dankbaar open zijn; want dit is een belangrijk deel van Jezus liefdearbeid door Zijne Dienaren ter winning van harten, en ter beantwoording aan behoeften, welke zich niet laten vervullen door algemeene toespraak. Alle leden van het huisgezin moeten bereikbaar zijn, harten moeten ontsloten worden, hinderpalen dienen opgeruimd en de vrijmoedigheid der opzienaren behoort aangemoedigd te worden; want de schijn van indringing en aanmatiging zou vaak kunnen belemmeren in het behartigen van die teedere belangen, als van kinderen opvoeding, onderlinge liefde, huiselijke godsdienst en den godsdiensttoestand des harten; tot welke dure roepingen de Dienaren zeer veel behoefte hebben aan welwillendheid en vertrouwelijkheid, zoo men niet door valsche schaamte den geestelijken arts in zijn doel wil verhinderen.

3. Voorts, moet de gemeente gebruik maken van het katechetisch onderwijs der Leeraren; vooral voor hare kinderen en dienstbaren. Het is de eerste en groote roeping eener gemeente een geslachte natelaten toegerust om getuigen der waarheid te kunnen zijn. Daartoe dan vooral dient de arbeid eens Leeraars. Bij het verzuim of het ongeregeld gebruik der catechisatie wordt des Leeraars arbeid voor een groot en uiterst gewigtig deel vruchteloos gemaakt, en zal hij denzelven, zoo hij hem mint, zuchtende verrigten. Het is der lidmaten heilige roeping in dezen

met den Leeraar handen in een te slaan; te zorgen, dat de les geleerd wordt; die zooveel mogelijk toe te lichten en met de kinderen te bidden om den Heiligen Geest, om hen aldus voor te bereiden en eene goede vrucht van de katechisatiën voor de lievelingen en voor Gods Rijk te erlangen. Bij het verzuim van geregeld, getrouw en biddend gebruik maken van dit onderwijs der Leeraren wordt den kinderen de zielebearbeiding onthouden, hunne harten van Herder en gemeente vervreemd, en de teederste belangen der gemeente verraden; naardien de jeugdige gemeente door onkunde omtrent het toebetrouwde pand, de waarheid, voor afval wordt toebereid.

Men wane niet, dat de sabbatscholen de plaats der katechisatiën kunnen innemen en Leeraar en Leden van genoemde roeping ontslaan. Sabbatscholen zijn invloedrijke instrumenten van uitgebreiden zegen voor dit land (Amerika); vooral dienstbaar, om kinderen buiten de gemeente, welke men met de katechisatiën niet bereiken kan, onder den invloed der waarheid te brengen. En, zoo wij de belangen der kinderen in het algemeen werkeloos aanzien, zullen spoedig onze kinderen, tot onze regtvaardige straf, verzwolgen zijn in de zoo uitlokkende ons omringende sabbatscholen van anderen en de harten onzer eigene kinderen zullen van ons vervreemden, want zij zullen, onder wordende, zich te huis gevoelen, waar zij in hunne jeugd het genot der zoo kinderen boeiende sabbatscholen smaakten. Ook is die liefdearbeid aan de jeugdigen voor de gemeente waarlijk eene behoefte ter redding van die doodende werkeloosheid en tot haar eigen opbouw en zaligheid. Dubbel doeltreffende arbeid is het daarom, zoo de Leeraar een uur met de sabbatschool-onderwijzers ter voorbereiding slijt. Doch nimmer kan de liefdearbeid der leden (die sabbatscholen houden) den Leeraar van zijne groote roeping, zorg te dragen dat de jeugdige gemeente gerondg worde in de kennis der Openbaring Gods, ontslaan; het blijft zijne persoonlijke roeping, welke hij niet aan eene sabbatschool kan overgeven; van welke men ook dat volkomen leerstellig katechetisch onderwijs, hetwelk men van een Leeraar vordert, niet verwachten kan. Moge de Heer de Gemeente bewaren voor het verguizen van dat goede, hetwelk wij hier vinden; voor dat werkeloos en zouteloos leven, waardoor men de jeugdigen in andere genootschappen verstrooit, en, aan de andere zijde, dat ze zich niet door Laodicesche laauwheid en wereldzin de gewone wekelijksche katechisatie voor dienstbaren en kinderen late ontrooven! Niemand zal, wanneer godsdienst en godsdienstleer in eene gemeente op prijs staat, de twee uren, welke wekelijksch van de kinderen gevraagd worden ten einde ze aan de groote roeping, om een der waarheid getuigenis gevend geslachte te kweeken, te wijden, als niet volstrekt noodzakelijk durven oordeelen; veel minder deze noodzakelijke kweeking der jeugd, waarin de Kerk der Reformatie hare vastheid vond, om werelds voordeel durven versmaden.

III. Gelijk de gemeente ootmoedig, dankbaar en biddend gebruik moet maken van de leering, welke Jezus haar door Zijne Dienaren schenkt, zoo is 'took hare roeping zich dankbaar, ootmoedig en biddend aan de regering te onderwerpen.

Wij lezen in de Schrift dat God sommigen tot regering gegeven heeft; dat is niet alleen om 's Konings wetten in Gods gemeente ten uitvoer te leggen; maar ook, om voor alle uitwendige aangelegenheden, naar tijd en plaats, vaak zeer verscheiden, en in de Schrift onbepaald gelaten, regel te stellen, zonder welke orde noch regering plaats kan vinden. En, die zulks bestrijden, onder voorgeving van vormdienst te wederstaan, vergeten, dat, hoe geestelijk zij ook mogen zijn, ze nogtans aan stof, tijd en plaats verbonden zijn, en altijd zelve in alles eenige orde en vorm daarstellen. Der regering dan is het opgedragen te zorgen, dat in het huis Gods alles eerlijk en met orde geschiede.

Zij, die regeren, zoowel als de gemeenten, zijn op het naauwst aan elkander verbonden, en hebben regt op en behoefte aan elkanders gaven; hebben elkanders lasten te dragen en het nut van het geheel te zoeken. — Van daar, dat de gezamenlijke regeringen van de plaatselijke, verkorene opzienaren, niet dan tegen de bedoeling van het Hoofd (hetwelk de eenheid van Zijn ligchaam in het gebed, in Zijne liefdewet en in de verscheidenheid Zijner bedeeeling, waardoor Hij ze van elkander afhankelijk maakt, staag op den voorgrond plaatst), en tot groote schade van het geheel, kan verwaarloosd worden. Daarom, wanneer lidmaten hunne gehoorzaamheid slechts tot de plaatselijke regering wilden beperken, zouden zij de opzienaren van eenen onmisbaren steun en van de uitnemende vrucht der onderlinge opscherping berooven; belangen, die slechts door gezamenlijke schouderen gedragen kunnen worden, krenken, en de gemeenschap en eenheid, die groote behoefte, het sieraad en het karakter, alsmede het voorbeeld der Apostolische tijden, verwaarloozen.

Orde en regel alsmede gehoorzaamheid aan dezelve noodig zijnde tot de uiterlijke godsdienst en tot regering van de zichtbare Kerk, om ergerenissen en wanorde te weren, zoo gelooven wij echter, dat de regeerders zich wel moeten wachten, van af te wijken van hetgeen onze eenige Meester geordineerd heeft, daar zij slechts bedienende magt bezitten. Zij vermogen geene consciëntien te binden. Hunne instellingen zijn slechts dienstbaar en ondergeschikt aan eenheid in liefde en gehoorzaamheid aan God; zoodat iemand, die eene kerkelijke wet overtreedt, zonder dat hij iemand heeft geërgerd of verwarringen gezocht heeft aan te rigten, en evenwel de innerlijke Godsdienst, in de eerste tafel gevorderd, onderhouden heeft, zijn geweten niet heeft besmet.

Laat echter niemand wanen, dat de Gereformeerde Kerk, bij het teder bewaken van de eer des Konings en de ware vrijheid der Gemeente

Gods, eenigermate de in Gods woord gevorderde onderdanigheid verzwakken, of losbandigheid en minachting der regering wil bevorderen. Verachting der van God gestelde magt is zekere ondergang voor elk gezin en volk, maar ook gewis voor Gods huis. Blinde, slaafsche gehoorzaamheid verlaagt en is geen godsdienst, maar menschenvereering; het pad der Korach's echter is stoute rebellie tegen God, en maakt rijp voor de geduchtste oordeelen Gods. Men verwerpt toch niet een mensch, maar Hem, die ze gezonden heeft, en men vertreedt met weten de weldadigste liefdezorge Gods. Daarom, niet alleen de regtstreeksche bevelen Gods, maar ook de ordeningen ter onderhouding van het ligchaam moet men van de opzienaren met eerbied en onderwerping ontvangen, al behagen ze niet, al zijn ze ook zelfs niet altijd de verstandigste; en dat wel, om 's Heeren wil, die ons in den weg Zijner voorzienigheid door hunne hand belijft te regeren. Ofschoon de weg van onderrigting en wederlegging der opzienaren staag voor de leden open staat, nogtans zonder gehoorzaamheid kan de gemeente welvaart, orde, noch zegen Gods genieten.

De toelating, het werk van vermaning en de uitsluiting der lidmaten berust inzonderheid bij die opzienaren, en wel krachtens Gods instelling en beroeping tot deze bediening, minstens door eene meerderheid der lidmaten; en de gemeente moet hun gezag erkennen en is hun vertrouwen verschuldigd. In geval van aanklagt bij en van onderzoek door den kerkeraad omtrent eenig misdrijf of geschil, moet men zich niet beleedigd gevoelen of hierover verbitterd worden. De Gemeente Gods, toch, zoolang zij op aarde verkeert, behoeft een zoodanig zondebedwingend toezigt. Men moet veeleer hierin dankbaar Gods goede zorg en der opzienaren zelfverloochenende liefdearbeid erkennen. Bij schuld, dient men openhartig te belijden, zich voor God en menschen te verootmoedigen, en de gekrenkte eer der gemeente zoeken te herstellen, om de opzienaren, zoo spoedig mogelijk, door belijdenis en verbetering, gelegenheid tot herstelling in de regten van het lidmaatschap te geven. Bij onschuld, moet men lijdzaam en goedwillig alle mogelijke inlichting geven; ten einde de opzienaren in de gelegenheid te stellen een regtvaardig oordeel te vellen. Het is voor een lidmaat geen geringe zonde, zich te verzetten tegen de opzienaren, bezig om zijne ziele van de dwaling zijns wegs te bevrijden en het welvaren en de eere van Gods gemeente te bevorderen. Een kerkeraad moge een onaanzienlijk en zwak ligchaam schijnen, hetwelk men gemakkelijk kan weerstaan, waarboven men zich meent te kunnen verheffen of aan hetwelk men meent zich straffeloos te kunnen onttrekken; doch dit ligchaam, in de vreeze des Heeren vergaderd, om de wet van Gods huis, de wet des Konings te behartigen, hoe gering ook deszelfs leden zijn, is ontzaggelijker dan eenige regtbank dezer aarde, want de verachting van Zijne dienaren schat Jezus verachting van Zich en Zij-

nen Vader. Daarom, groot is het oordeel over hem, die zich op ver-smadende wijze tegen de regering der kerke verzet. Meent, echter, iemand verongelijkt te zijn, of is hij van oordeel, dat de besluiten tegen Gods wil indruischen, het staat hem vrij zijne betoogen en beschouwingen in een beroep op talrijker vergaderingen bloot leggen; doch het is scheuring, zoo hij zijn oordeel, in strijd met de opzienere-n uitbazuint, om in de gemeente een partij of aanhang te vormen en zodoende zijn regt of meening gewigt bij te zetten. Indien men, ten laatste, vruchteloos alle wettige middelen heeft uitgeput, zal men, wanneer men niet eene prooi van drift en hoogmoed geworden is, de bevredigende bewustheid, van zijn geweten vrij gemaakt en pligt betracht te hebben, omdragen, en de zaak, na getuigenis gegeven te hebben, in de handen van Dien, die regtvaardig oordeelt, kunnen stellen; en men dwaalt, zoo men meent als dan nog verplicht te zijn, wanneer men overigens de kenmerken der kerk niet ontkennen kan, te moeten scheiden om eene zuiverder gemeente daar te stellen.

Ofschoon de toelating, vermaningen uitsluiting der lidmaten bij de opzieners berust, behooren de leden nogtans geen onverschillige aanschouwers te zijn; integendeel, zij zijn verplicht de regering door allen mogelijken invloed, ten nutte van het geheel en tot schraging der opzienere-n, te ondersteunen. Elk betaamt voor het geheel te zorgen, te waken, te bidden, te arbeiden, en der opzienere-n werk te verligten, en hen met raad en daad te helpen. — Vermaant elkander te allen dage, is een woord voor allen. Deze liefdezorg van elk lidmaat voor het geheel, maakt geen inbreuk op de door God ingestelde regering, zoo min als die van een lid eens huisgezins zulks doet op het vaderlijk gezag. In Matth. XVIII is de roeping van elk lidmaat jegens een' in zonde vallend' Broeder beschreven. Elk klager, voor hij uit liefde jegens den broeder, en uit gehoorzaamheid aan God, deze liefdelast biddende en met zelfverloochening volbragt heeft, wordt zelf schuldig, en maakt hierdoor openbaar in een gezonken toestand te leven. — En wat zal men zeggen van dezulken, die, in plaats van dezen liefdelast op het harte te dragen, onbekend met deze bezigheid bleven; en de diep gewortelde gewoonte volgden van het kwaad, hetwelk ze vermoeden en zien, rond te dragen! De onderlinge liefde, dat karakter der beelddragers Gods, de eenheid van het ligchaam van Christus, alsmede de afhankelijkheid der leden van elkander, verbiedt ten eenenmale die koude werkeloosheid. Zoo het „Ben ik mijns Broeders hoeder?“ onder de leden heerscht, ze zullen te vergeefs bloei en welvaart in het ligchaam van den arbeid der opzienere-n wachten; integendeel, de gemeente zal, alsdan gevaar loopen van dat walgelijk, en, tegen alle christe-lijk karakter indruischende schandelijk misbruik van de goddelijke instelling der kerkregering, waardoor men dit gezag gebruikt, om zich

te wreken, of het dienstbaar te stellen aan eigen eerzucht of gierigheid, in stede van aan de bevordering van de zaligheid der zielen. Die heiligschennis, die berooving van Gods huis en wel van de edelste gaven, om den duivel en zijn in galle en boosheid verzonken hart er mede te dienen, zal God gewisselijk wreken.

IV. Zal die edele gave van onderwijs en regering in Gods huis doel bereiken, zoo moet deze bediening met volle overgave blijmoedig onderhouden en door achting en liefde in eere gehouden worden.

1. Gelijk verstandige ouderliefde der kinderen tijdelijke behoeften in opvoeding voorziet, zoo ook staan deschole, de godvruchtige kweekhoven, bij elke wakkere gemeente, ook ten koste van vele opofferingen, op den voorgrond en in eere; echter, tot hoogere doel eindend dan broodwinning, namelijk, omeen verstandig en belijgend geslacht, bekwaam tot een behoudend zuurdeeg voor de maatschappij, een krachtig zout voor de wereld en tot sierlijke gezegende lidmaten, leeraars of regeerders der gemeente natelaten. De onderhouding dezer bediening kan niet onmiddellijk worden verwacht; waarom niemand der lidmaten van die zorge der kweeking en onderhouding der Dienaren is ontslagen. Ook is het allezins duidelijk, dat, zoo zij, die zich onverdeeld aan de kudde moeten wijden, zich tot de handelingen des leeftogts zullen begeven, de heiligste belangen tot zekere verwoesting der kudde verwaarloosd worden; waartoe ze nogtans gedwongen zijn, zoo de gemeente wreedelijk den arbeider het loon onthoudt of verkort. Zooveel men toch van iemand dienst des Evangeliums vraagt, voor zooveel heeft de Heer ook verordend, dat hij er van leven zou, en wel omdat een arbeider zijn loon waardig is. Een loon, hetwelk hem in staat stelt eerlijk, gastvrij en weldadig te zijn, zijn kroost opvoeding te geven en iets opteleggen voor den ouderdom; zoodat, wanneer zijne kracht hem begeeft, hij niet afhankelijk worde van de zoo vaak koude barmhartigheid.

De gierigheid des harten verleidt vaak, om een arbeider voor aardsch belang het loon te verkorten, ofschoon de daaruit opstijgende zuchtingen veel onheil spellen; doch verbazender is de verblindings, dat men vaak het noodige stoffelijke niet gul overheeft voor de bediening der geestelijke goederen, die de ziele voeden en het leven vervrolijken, met de, vrede en genezing gevende, hoop des eeuwigen levens; eene bediening, waarvoor de scherpzigtige wereldling, ofschoon hij niets smaakt van de geneugten der geestelijke zielevoeding, nogtans uit aardsche inzigtengarneene goedsom uitbetaalt, wetende, dat haar val de maatschappij, waarin hij zijne belangen heeft, zonder dezelve zeer zoude zinken. De dwaze gierigheid of pijnlijke zuinigheid gepleegd jegens de Dienaren der gemeente, loopt ook voor Gods huis uit tot groote schade. God zegt dienaangaande, dat Hij zich niet laat be-

spotten. Voorwaar, eene dreigende uitdrukking! Zij zouden maaijen hetgeen zij zaaiden, hetwelk niet anders dan verderfenis zijn zal, zoo men hier het brood des levens op lager prijs stelt, dan eenig aardsch goed. Bemerkte de wereld reeds schade bij verwaarloozing, en zal de gemeente geene schade lijden door den Dienaar een brood der bedruktheid te doen eten? — Ik zal zwijgen van de shadebarende zuchtingen, die ten hemel stijgen en de daaruit vloeijende oordeelen; doch zal niet de veerkracht des Dienaars verland worden, zoo niet slechts de zware ambtslasten, maar, bovendien, de knijpendste behoeften van het gezin hem drukken? Zoo het hem niet hindert in zijn werk, dat hij gade en kroost bij zijn sterven, van wege karige bezoldiging, geen vrucht van zijnen arbeid, (dat doelwit van elk zorgend vader!) kan nalaten, zekerlijk zullen de zuchtingen van zijn gezin en de geestvermoeijenissen, veroorzaakt door de vraag, hoe hij zijn gezin van schulden zal redden, zijn zielkracht verteeren en zijn werk ontzenuwen. Dubbel wreed is dit onregt; want niet alleen verkort men het loon, maar, bovendien, bindt men hem de handen, en verbiedt men hem zijne talenten tot de gebodene huisverzorging te bezigen.

Deze huisverzorging, welke op de schouderen der gemeente rust, strekt zich verder uit, dan de bloote behoeften des ligchaams. Men moet den man in staat stellen, om zich ten nutte der gemeente, tot eigene voeding, de noodige geschriften te kunnen aankooopen. Vraagt den timmerman, hoe hij tot schade werkt, zoo hij, door armoede, zich van bekwame gereedschappen ontbloot ziet. Ook zou het hem en de gemeente schaden, zoo hij door karige bezoldiging beeft, om aan eene zuchtende gade de door God gebodene gastvrijheid te bevelen. En moet hij niet in staat gesteld worden, weldadigheid te kunnen beoefenen? Of zou het eene gemeente, die uit de goede werken van opregtheid van haar geloof verzekerd moet worden, voordeelig zijn, door een leider aangevoerd te worden, die opwekt, maar niet voorgaat? Zijn wekkende woorden genoeg, en oordeelt men op deze wijze het trekkende voorbeeld te duur? Zoo de Dienaar hierin zelf geen voorbeeld zijn kan, zal hij, zoo niet zijne vrijmoedigheid, dan toch vaak de klem missen in de wekstem, welke de weg der pijnlijke zelfverloochening in de beurs zoo zeer behoeft; daar de wereldliefde en het gierig hart gaarne eene goedkoope godsdienst wil, en dat onzalige geven als werkheiligheid en vreemd aan de Godsdienst der liefde wil doen doorgaan! Die zijne ossen wil muilbanden, zal weldra geen os meer hebben om te muilbanden. Zij, die als slechte winkeliers het volle gewigt of de mate niet geven, zullen zich zelve afbreuk doen. Zeker ze worden als de heide of zandwoestijn, waar werk, zaad, regen en zonneschijn op verspilld worden. Om ter bevordering van 's Dienaars ootmoed en geestelijkheid, hem voor weelde te bewaren door hem arm te houden, en uit te cijferen, waarvan hij wel in het leven kan blijven, is Phariseïsme; de zulken zouden

beter dit geneesmiddel tegen eigen gierigheid bezigen; en eigen beurs, doór ze wat meer voor Gods Koningrijk en armen uit te storten, wat platter houden. Den arbeider door loonverkortung ootmoedig en geestelijk te willen maken, is spotten met God.

God heeft tusschen opzienereu en gemeente, door de kudde de verzorging harer Dienaren op te dragen, en zoo beiden van malkander afhankelijk te maken, een weldadig verband gelegd. De Dienaar moge een onderhart door 's Geestes zalving bezitten en zich ten beste der gemeente kunnen en willen geven, nogtans hij moet leven; en wel van de vrucht van zijn akker. De prikkel nu der wetenschap, dat de landman van een vewaarloosd veld niets verwachten kan, is niet overbodig; zoo echter zijn arbeid en zweet tot schraging van zijn leven en dat der zijnen niet van dien akker wederkeert, zijne genegenheden zullen niet zijn tot zijn werk, als wanneer eene overvloedige dankbaarheid des akkers blijdschap in zijn hart en kring verspreidt.

2. Die vrucht bestaat echter niet in eene koude toemeting van het verschuldigde loon. Eerbied moet er mede gemengd gaan. In die gave toch van leering en regering moet de zorgende en liefderijke Vaderhand Gods gesmaakt worden. Hun karakter, van gezanten Gods te zijn, moet worden erkend; anders wordt het verlagende menschen dienst, hetwelk de woorden van gezag ontbloom, en den Heer van Zijne eere berooft. — 's Heeren woord, „die u ontvangt, ontvangt mij; die u verwerpt, verwerpt mij, en Hem, die mij gezonden heeft,” moet in het oog gehouden worden. — Om des Zenders, om hun gewigtvol werk's wille, moet men zelfs met dubbele eere de opzienereu, die wel dienen, eeren; al is het ook, dat er die zoo wenschelijke persoonlijke zamenstemming, door verscheidenheid van karakter, stand en wijze van beschouwing, niet gevonden wierd; al ziet men zelfs onvolmaaktheden, zwakheden en onaangename zijden aan den persoon, nogtans moet men, om des Zenders wil en om het belang van dit gewigtvolle ambt, zijne eere zooveel mogelijk dekken en bevorderen. Hij, wien het ophouden van deze eere eene ligte zaak is, draagt het belang van Gods rijk niet op het hart, en is, op het ligtst genomen, verstandeloos. Wat zal er van een huisgezin en van de kweeking der kinderen worden, zoo men de eere en eerbied jegens den vader niet op prijs stelt? Wat invloed zal de bediening van leer en regering op het geweten uitoefenen, zoo de achtiging is benomen? De gemeente heeft zich rondom hare opzienereu te scharen; want in hen te dekken, dekken zij hun eigen belang! en eeren ze den Meester in de gave. — Die eenigermate inziet, wat dit ambt voor den zondaar, wat het voor de wereld is, en hoezeer de opbouw en de volmaking der heiligen er van afhankelijk is, zal, zoo hij niet ontbloom is van alle godsvrucht, arbeiden om zoodanig gewigtig en teeder belang te beschutten en in eere te houden.

Edele gaven moeten op hoogen prijs staan, zullen ze niet gemeen worden. Brood, zal het voeden, dat men het niet met voeten trede! Paarden, zullen ze schitteren, dat men ze niet met slijk bedekke! En het licht moet men geven eene eerste plaats, zoo men deszelfs schijnsel wil genieten. In het dagelijks verkeer, met spraak en houding en met achter de rugge den goeden naam op te houden, wordt die achting openbaar. Het is een beklagenswaardige, bange staat van zaken, zoo men in het algemeen eerewaardige zaken met niet meer eere behandelt; doch veel treuriger is het, zoo de Dienaren in Gods huis veronachtzaamd worden. Nimmer is iemand onder oud Israël, van wege het te veel achten van 's Heeren knechten, bestraft geworden; maar wel wordt als een ongeneeslijk kwaad opgegeven, dat zij spotteden met de boden Gods en hunne woorden verachtten; dat zij zich verzetteden tegen Zijne Profeten, totdat de grimmigheid des Heeren tegen Zijn volk opging; zoodat er geen heelen aan was. Daarom, dat men vliede de vleeschelijke en lichtzinnige spotters, die den invloed der Dienaren in Gods gemeente met leede oogen aanzien, en dan ook niet nalaten hunnen invloed als priesterheerschappij te brandmerken. Dezulken zijn de pest van het land. Schuldiger wordt de ondermijning dezer achting, zoo ze in den boezem der gemeente plaats vindt; al geschied zulks ook onder het deksel van strijd voor waarheid en regt. Deze zonde tegen Christus en Zijn ligchaam kan men niet met de fouten der opzieneren vergoelijken; doch, hoe snood wordt dit kwaad, zoo het uit gekrenkten hoogmoed, overdwarsste gierigheid of wereldzin, of uit heerschzucht ontspruit. De geest der eeuw, van zijne eigene overheid en regter te willen zijn, die bedorvene onafhankelijkzin, openbaart zich, helaas! zelfs vaak in het huis Gods, om tucht te ontgaan; of, omdat het juist niet gaat naar eigen zin, ontruikt men zich smadende aan het gezag, of men maakt-scheuring, en wel om zuiverder kerk te vormen, doch met verwaarloozing van ootmoed, onderdanigheid, liefde en barmhartigheid! Men weet niet wat men doet; de kracht des woords bant men uit het hart, de handen der vleeschelijken sterkt men, en tegen godsdienst en belijders verwekt men ergenis in het harte van velen. En wat zal van het kroost worden, zoo ze de ouders uit bitterheid, wereldzin, onkunde of gekrenkten hoogmoed de Dienaren hooren lasteren, ligtvaardig behandelen en het gezag wederstaan? Ik zag, dat eene aanstekende melaatschheid van ongehoorzaamheid, ook jegens de ouderen, en vuilheid in taal en zeden, gepaard met de walgelijkste onbeschaamdheid, die het deed roemen in zijne vloekbare schande, zulk een geslachte aankleefde. God wil, dat Zijne Majesteit in degenen, die in Zijnen naam regeren, geëerd worde.

3. Bloote achting en eere, zonder de verwarming der liefde, zou het verband tusschen opzieneren en gemeente geen regt doen wedervaren. Daarom, zal de onderdanigheid Gode aangenaam en een zacht jok wezen,

zoo moet ze met liefde gemengd zijn. Wat toch wordt eere en ontzag zonder harte? Liefde is de alles smakelijk makende specerij, zelfs voor eene schrale tafel. Daar kan men medelijden hebben met elkanders zwakheden. Daar kan men elkanders lasten deelen en dragen. Daar staat het harte voor elkander open en kan men elkander goed doen. God wil liefdeschatting, om deze edele gaven het gewenschte doel te doen bereiken. O, zagen de kinderen, welke schatten, welk eene vaderlijke liefdezorg Gods, ze in de leering en regering hunner ouderen ontvingen! Konden ze eens in het liefhebbend ouderhart lezen! Wat eene ruime liefdeplaats zou dan het zoo vaak verdachte en geschuwde gezag in hunne harten beslaan! Wat zou men het zegenen, zich er bij te huis te gevoelen! Wat zou men er zich dankbaar aan klemmen, wat gezegend einde zou het bereiken! Zulk eene gehoorzaamheid, gemengd met liefde, vraagt God, en behoeven de Dienaren, zullen ze met een verwijd harte voortvaren en volharden in de moeilijke taak van uwe geestelijke behoefte te bedienen. Ze behoeven bemoediging; uwe wederliefde vergewist ze, dat hun arbeid niet onvruchtbaar is; vergewist ze, dat het zaad niet op steenen viel of in de doornen verstikt is, maar Gode vruchten draagt; uwe welwillendheid, zelfs de kleinste liefdebewijzen zijn vaak voor den door inwendigen strijd geteisterden en onder de zorgen der gemeente gebogen Dienaar een engel van vertroosting, waarvan in den dag der dagen de vrucht heerlijk zal blinken. Uwe liefdehulp en gebed behoeft hij. Ziet, hoezeer Paulus het voor zich van de heiligen afsmeekt. Dit sterkt zijn hart; Gods zegeningen dalen hierdoor op hem neer, en de harten dier bidders, liefhebbers en medearbeidende lastendragers worden voor nieuwen zegen, door der opzieneren arbeid, vatbaar.

Er wordt van de opzieneren gezegd: „Zij waken voor uwe zielen;” dat is: hun oog is op uw belang; zij dragen hetzelve op het harte: en wel het belang van uwe zielen. Anderen zijn op en wakker tot uw verderf. Zij zijn op en wakker tot uw behoud. Zij zijn werkende, niet voor eigen belang, maar voor uwe ziele; en dit gewigtigst belang is het hunne. Satan gaat om en zoekt u te verslinden, en de zonde ligt ten uwen verderve aan de deur. Zij zijn tegen die vijanden op en wakker ter uwer redding. O, kendet gij hun biddend zorgen, hun medelijden met u! Zij verstaan uwe bitterheid, die zielverstrooijing en afmatting door de kracht der zonde begeerten, nimmer door voeding voldaan; door die treurige ledigheid, van wege het gemis dier zielverheffende kennis Gods. Zij hebben deernis en de jammeren uwer afzwerpingen dragen zij op hun harte. Zij zijn er op uit, om in uwe ziele het licht der waarheid te doen schijnen, haar weide in de schuldvergiftenis te verschaffen, en dat wel met zoo groote begeerte, dat hunne eigene duisterheid en geesteloosheid hen om uwent wille met verlegenheid en smart vervullen; want bange is hun het

denkbeeld, dat, om hunnentwille, die arme schapen zouden lijden. Waarlijk, het is om uwentwille, dat ze vaak door diepten moeten worstelen, om u in uwe ellenden te kunnen dienen en troosten. En hoe vaak wordt dan nog die arbeid door boosheid en onkunde misduid! Zoo ze niet waakten voor uwe zielen, zij zouden al die nooden en smarten niet kennen. Zij, die aldus, in een werk zoo vol van zorg, en om uw teederst belang te behartigen, bezig zijn, behooren door uwe liefde aangeemoedigd, en in het minst niet door koude verwaarloozing belemmerd te worden. Vooral niet, zoo gij in aanmerking neemt, dat zij boven het moeilijke van dit werk nog rekenschap van uwe zielen zullen moeten geven. Wat eene ontzaggelijke verantwoordelijkheid! Duidt het niet ten kwade, zoo ze om hunne zielen vrij te maken u niet sparen kunnen. Vooral, neemt de drangreden ter harte, dat uwe ongehoorzaamheid hun een' zuchtenden voor u nutteloozen arbeid, maar uwe gehoorzaamheid, een werk vol vreugde en zegen verschaft. Het werk der liefde in en voor de waarheid is zoet. Zielen te winnen voor de waarheid en ze het zoete der waarheid te doen smaken, is eene hemelsche vreugde; dan springen hunne harten op van vreugde in God, want ze kennen geen zuiverder geen meerder blijdschap, dan dat de hun toebetrouwd in de waarheid wandelen. Doch o, hoe breekt gij het hart, zoo ze van wege uwen weerstand of koude verwaarloozing dien arbeid zuchtende moeten verrigten! Zelfs een Mozes werd er door verleid, om den dood, boven de aanschouwing van het gruwel en de jammeren der versmading van het goddelijk woord, te begeeren. Menige trage, wereldsgezinde, koude, zelfzuchtige, foutvindende of twistgierige gemeente heeft het harte van een getrouw Dienaar gebroken, en hem in verdriet zijne dagen doen slijten, of zijn geestelijk leven gebluscht. — Het weerstaan van de waarheid sleept een geducht oordeel na zich. Gevoelloosheid voor de waarheid, wereldzin en sluimergeest zal het deel dier gemeente zijn, welke ten laatste eene medesleping der Dienaren ten gevolge heeft. Dit moge vreemd schijnen, doch is desniettemin waarachtig. — De man moge het hoofd der vrouwe en de regeerder des huizes zijn, nogtans zal de stille stadige druiping van de tegenovergestelde rigting eener vrouw meestal hierop uitloopen, dat de man zich schikt. Dezelfde invloed ten goede of ten kwade wordt van de gemeente op derzelver Dienaren bespeurd. — Bovendien zal het zuchtend werk voor de gemeente niet nuttig zijn, de arbeid van een' moedeloos geworden leeraar of ouderling zal weinig invloed uitoefenen. — Elke wereldsgezinde onvruchtbare of weerstandbiedende gemeente zal bij volharding in dien weg Dienaren, wier handen slap hangen, ofschoon ze ook met lust en ijver begonnen, of die in denzelfden geest, in vrede en rust, met de gemeente voortreden, erlangen. Waar Gods Dienaren achting noch liefde erlangen, daar worden Gods woorden versmaad en wordt Gods zegen verbannen. Hoe ge-

heelanders is het, zoo zij, om huns woords en werks wille, plaatse vinden in het hart; en de gemeente zich dankbaar aan hunne leiding toevertrouwt, en zich op de paden der zelfverloochening laat aanvoeren; zoo men de waarheid huldigt en dezelve met liefde, ook wanneer ze doodend is voor het vleesch, omarmt. Daar woont liefde, en God gebiedt er den zegen; daar smaakt men de vettigheden van Gods huis, en vloeijen de beekjes der riviere Godes, die de stad Godes verblijden. De vruchten zullen den Dienaar moediger en ijveriger maken. Hij zal, door stadige liefde gewekt, biddende en uit liefde werken, hetwelk zijne krachten zal vernieuwen en ontwikkelen, zoodat hij ten dienste van heilbegeerige zielen staag frissche voeding uit den schat zijns harten kan toedienen.

Eerwaarde Vaders en Broeders, Medeopzieneren! Hetgeen ik omtrent de pligten der lidmaten jegens de opzieneren wenschte te zeggen, heb ik gezegd. Gun mij nog een enkel woord, ten slotte.

Hoe bezwaarlijk valt het ons, om het „Eert uwen Vader en uwe Moeder” te doen gelden, waar ouders zouteloos zijn en slechts misvormen; waar ze te onkundig zijn om de jeugdige verstanden te voeden, harten te winnen en te leiden; wier regering, zelve een prooi van humeur en onbedwongene driften zijnde, slechts bestaat in een zwichtend twisten met weerbarstige kinderen, of in een drijven door hartsluitenden schrik; in één woord, waar het eerbiedwaardige en het weldadige van regering onder onverstand, drift en zelfzucht bedolven ligt. Hoe ligt struikelen daar die arme schapen, waar men weldadigheid noch majesteit der regering kent en de teugels onder den voet geraken, O, wat verwoesting van het kostelijke, en — bange nasleep is daar onvermijdelijk!

Broeders! ook wij zijn vaders in Gods gemeente; doch wij zullen, zoo wij dit karakter missen, in verdervers verkeer. Vreezen en beven vervulle ons harte voor het oordeel, van het opzienersambt door traagheid, onkunde, liefdeloosheid en vleeschelijkheid, in verachting te brengen, en het huis Gods tot aanstoot en ten verderve te strekken! O, dat wij schuldig zouden zijn aan de door Jezus met Zijn bloed gekochte gemeente! Schuldig zouden zijn aan de verbreking van Gods heerlijk Koninkrijk! Geve God, dat de gemeente de noodzakelijkheid versta om hare opzieneren, door gebed, achting en liefde, de handen en harten te schragen, en met teederheid te zorgen voor de verstandige en godvruchtige kweeking van het jeugdige geslacht, opdat er eene belijdende gemeente zij, waarin het niet aan mannen, die de kudde met wetenschap en verstand kunnen leiden en weiden, ontbreken zal.

AMEN.

De Uitgever dezes debiteert met succes:

P. J. OGGEL,

LEERREDENEN TOT AANDENKEN,

ACHTERGELATEN

bij zijn vertrek naar

NOORD-AMERIKA.

Prijs f 0.75.

D. POSTMA,

AFSCHEID

BIJ ZIJN VERTREK NAAR DE

TRANSVAALSCHE REPUBLIEK.

Prijs f 0.25.

DE VIJF ARTIKELEN

TEGEN

DE REMONSTRANTEN,

Vastgesteld op de Synode, gehouden te Dordrecht,

Ao. 1618 en 1619.

Prijs f 0.25.

BIBLIOTHEEK VRIJE UNIVERSITEIT
3 0000 00650 4504

De Boekhandelaar S. VAN VELZEN, JR., zal in het najaar van 1860, ten zijnen huize publiek verkoopen (onder meer andere):

DE BIBLIOTHEEK,

Nagelaten door wijlen den WelEerw. Heer

F. A. VAN GIJSSEL,

Predikant te Schildwolde.

Uitmunten in goede werken over godgeleerdheid, voornamelijk betreffende Dogmatiek en Uitlegkunde. Waar- onder de werken van *Calvijn — Lactantius — Ursinus — Trommius — Henry en Stackhouse — Patrik, Polus en Wels — Staringh — Klinkenberg — Brakel — Marck — Perkins — Trigland — Appellius — Luther — Love — Hellenbroek — Teellinck — van der Groe — Smytegelt — Comrie — Erskine — van der Kemp*, enz.

De werken van *v. d. Palm — v. Oosterzee* (waaronder het leven van Jezus 5 dln.) — *da Costa — v. Senden — Hasebroek — Milner — Neander — Tholuck*] — *Guericke — Keil — Umbreit*, enz.

Verder eene groote verzameling folio Bijbels, *Statenvertaling*, met en zonder Platen en Kaarten, gebonden in juchtlederen banden met koperen hoeken en sloten. Vele en beste werken over geschied-, taal- en letterkunde, dichtkunde, enz. Waaronder uitmunten: *Bilderdijs* komplete Dichtwerken, 15 dln. op best papier; *Cats* komplete Dichtwerken, in folio, beste uitgave. De geschiedkundige werken van *Groen v. Prinsterer — Bilderdijk — Schlosser — Engelen*, enz.

De Catalogus zal in tijds worden verzonden en is voor ieder belangstellende, doch alléén op *franco* aanvraag, *gratis* verkrijgbaar.

De Boekhandelaar S. VAN VELZEN, JR., belast zich voortdurend met het leiden van Boekverkoopingen; hij beveelt zich aan tot het verkoopen van geheele en gedeeltelijke Bibliotheken.